

КАЗОЧКИ-
ЧИТАЙЛИКИ

КАЗОЧКИ-ЧИТАЙЛИКИ

Над виданням працювали:

Упорядниця: Олена Скуловатова

Верстка: Марія Солтис-Смирнова

Дизайн обкладинки: Ярина Мартин

та дружній колектив авторів і художників

Книжкове дерево

Олена Скуловатова

Художниця: Катерина Максименко (dreamy_weasel)

В одній Чарівній країні був сад. Чого там тільки не росло. На розлогих гілках спортивного дерева висіли м'ячі, скакалки, хула-хупи й гантелі. На дереві часу цокали годинники. На текстильному – набиралися соків великі подушки всіх розмірів і кольорів. А на овочевих та фруктово-ягідних кущах дозрівало стільки всього, що розбігалися очі: черешні, помідори, виноград, болгарський і гострий перець, лимони, сливи – все ароматне і смачне.

Єдине, чого мешканці Чарівної країни не вміли вирощувати, – це книги. Вони займалися селекцією паперових дерев, але виростали лише блокноти й альбоми для малювання. Тоді взялися прищеплювати до паперових дерев гілочки чорнильних кущів. Проте замість книг виходили розмальовки.

Варто сказати, що мешканці Чарівної країни дуже любили читати різні історії. За ними вони мушили мандрувати в далекі краї. Та книги важкі, багато не привезеш.

Жила там дівчинка, яка не могла заснути без казки. Мама перечитала їй усі книжки з бібліотеки.

– Не буду спати, – сказала дівчинка й насуплено сіла на ліжку.

– Що ж нам робити? – розгубилася мама.

– Напишемо свою книжку, – мовила дівчинка, зіскочила з ліжка й дістала з полички зошит: – Я говоритиму, а ти пиши.

Мама всілася за стіл і взяла перо.

– В одній Чарівній країні був сад, – диктувала дівчинка.
– Чого там тільки не росло. На розлогих гілках спортивного дерева висіли м'ячі, скакалки, хула-хупи й гантелі...

На небі зійшов повний місяць, а мама все писала й писала. Під ранок, зморена, заснула за столом.

Вранці Чарівну країну облетіла новина: в саду виросло нове дерево! Всі мешканці сходилися поглянути на диво і гадали, що ж то таке. Ось на гілочках з'явилися яскраві квіти, які мали неймовірний аромат. Вони пахли морем, засніженими горами, високими травами, прянощами й кавою.

За тиждень на дереві з'явилися перші маленькі книжечки. Мешканці Чарівної країни були неймовірно раді та щасливі! Ніхто й не здогадувався, що одна дівчинка разом з мамою щодня записують у зошит нові історії. І саме завдяки фантазії дівчинки та її вірі в диво росте високим і міцним книжкове дерево.

Загадковий жук

Олена Скуловатова

Художниця: Дар'я Сердюк (Toki.Sky)

Один хлопчик утік з уроків. Щоб мама не сварилася, він пішов не додому, а до лісу. Важкий рюкзак відтягував плечі. Хлопчик дістав з нього підручники, озирнувся і сховав їх у дуплі старого дуба.

Наблюкавшись лісом, він набрав повний рюкзак грибів. А от згадати, де поклав книги, не зміг.

На тому дубі жив жук-короїд. Він виточував ходи, ласуючи трухлявою деревиною, і знайшов книги. Відтоді захопився читанням.

Сонячного ранку на гілку дуба сів дятел. Покрутив червоною голівкою і помітив, що кора роздута.

– Здається, тут мешкають смачні жуки, – сказав дятел, перелетів на стовбур і щосили вдарив дзьобом. Лісом прокотилося відлуння.

– Ой! – злякано вигукнув жук-короїд.

Дятел його помітив і збирався дзьобнути, але жук прокричав:

– Зупинися! Ти завжди зможеш мене з'їсти. Але, чи не хочеш мати такого файного товариша як я?

– Дурниці, – засміявся дятел. – Де таке бачено, щоби птахи зі шкідниками дружбу водили?

– Але ж я не винен, що таким народився, – не вгамовувався жук. – От у тебе гарне пір'я, чудовий хвіст, а дзьоб міцний, як залізо. Та ти також цього собі не обирав.

– То правда, – погодився дятел.

Жук, відчув, що його слухають, і провадив своє:

– Якби ж ми заприятелювали...

– І що було б?

Жук мусив швидко щось вигадати, тож випалив перше,
що спало на думку:

– Я б загадував загадки.

– Оце сміхота! – дятел розвеселився. – Загадковий жук. От де таке бачили?!

– А ти спробуй вгадай: ні рук, ні ніг не має, а дім оберігає, – жук вдоволено усміхнувся.

Дятел замислився:

– А підказку можна?

– Звісно. До кожного з них ключ потрібен.

– Ой, так це ж замок! – дятел від радості заплескав крилами й підлетів. – А ще щось загадай.

Жук подумав і спитав:

– Чим вогонь прискає?

– Так то ж вода прискає, а вогонь горить, – дятел розгубився.

– Не поспішай, подумай, – допомагав жук.

Дятел спробував намалювати в уяві багаття, як воно шкварчить і димить у небо.

– Знаю! Знаю! Це іскри. Бачив таке, коли туристи в лісі табором стояли. Але щось я зголоднів. Коли багато думаю, починає в животі буркотіти.

Дятел націлився дзьобом на жука. Той лише тяжко зітхнув:

– Що ж, шкода, що ти ніколи не почувеш загадку про дружбу.

Потужний дзьоб зупинився зовсім поруч із жуком.

– Щось я передумав тебе їсти. Мабуть, личинок пошукаю. Раніше ти був для мене одним із мільйона жуків, а відтепер став загадковим. Краще ще поговоримо.

Білочка й телефон

Олена Скуловатова

Художниця: Галина Ворона

Хлопчик гуляв у лісі й загубив телефон. Білочка помітила незнайомий прямокутний предмет і зацікавилася. Підбігла, доторкнулася лапкою до блискучої поверхні. Телефон засвітився.

Білочка схопила свою знахідку й поспішила до дупла. Зручненько там розташувавшись, запустила гру «Горішки»: крихітний бурундук бігав по екрану, торкав лапкою жолуді й горіхи – і вони падали в плетений кошик.

Білочка захопилася. Незчулася, як настав вечір, а за ним і ніч.

Зранку тітка сорока, яка сіла на гілку поряд з білячим дуплом, почула плач.

– Ти чого?

– Живіт болить і очі, й голова...

– Так ти ж усю ніч гралася.

– Що ж мені тепер робити? – шморгнула носом білочка.

– Лягай спати. Я телефон хлопчику поверну. А ти краще справжні горіхи на зиму запасай, щоб мати що їсти. Сорока схопила дзьобом шнурок телефону й полетіла до міста.

З того часу білочка вирішила більше ніколи не гратися з телефоном.

Андрійко і монстр із телефону

Олена Скуловатова

Художниця: Ірина Залюбовська

Мама побажала Андрійкові солодких снів і вимкнула світло. Хлопчик дістав з-під подушки телефон – йому кортіло поринути в нову гру.

Він старанно будував своє королівство й бився з монстрами. Раптом з екрана на нього глянуло чудовисько з квадратною головою. Величезна клешня схопила хлопчика за талію, і він незчужся, як опинився всередині гри.

– Ха-ха-ха! – голосно засміялося чудовисько. – Тепер ти – мій раб!

– Чого б це, – розсердився Андрійко. – Це мій телефон, і світ цей я сам збудував...

– Ти – наївне теля! Ха-ха! Я створив цю гру, щоб ловити довірливих дітлахів. Варто вам почати грати, як ви вже не можете спинитися. А той, хто в грі шість годин поспіль, стає моїм назавжди.

– Ні! Ні! Ні! – закричав Андрійко й кинувся навтьоки.

Величезна клешня монстра слідувала за ним, розтягуючись, немов жувальна гумка. Хлопчик підковзнувся й полетів у прірву.

Бах! – звалився на підлогу своєї кімнати.

«Так це був сон! Я просто упав з ліжка!» – промовив Андрійко й почухав забиту голову. Він видалив нову гру. Краще з Лего світ збудує, а вночі солодко спатиме.

Марійчина колекція

Олена Скуловатова

Художниця: Юлія Даниленко

В Марійчиному класі всі діти щось колекціонували. Хтось іграшки з «Кіндерів», хтось картки із «Сільпо», хтось кришечки з напоїв, хтось магніти. Траплялися дуже оригінальні варіанти, як-то колекція подушок, які Стасику привозила з подорожей мама. Або колекція дитячих книг із кумедними малюнками. Останні збирала Віка, яка мріяла стати ілюстратором. Карина складала до красивого кошика будь-які речі з зображенням чорниці, хоча на ці ягоди у неї була алергія. Час від часу хтось приносив свої скарби до школи, і на перерві всі збиралися, щоб на них поглянути.

Марійка не хотіла повторювати за іншими, а власну ідею ніяк не могла вигадати. Якось дівчинка вирішила збирати папуг. Тато привіз їй з відрядження яскравий дармовис з папужкою. Але далі ця колекція не рухалася.

Мама розповіла, що вона в дитинстві всі обгортки з цукерок складала в жерстяну коробочку. Проте Марійка солодощі не любила, їй більше подобалися солоні смаколики. Тож довелося і від цієї ідеї відмовитися.

Коли на день народження їй подарували ляльку, Марійка вирішила, що збиратиме їх. Вона навіть купила кілька, проте на справжню колекцію це ніяк не тягнуло.

Якось Марійка гуляла надворі й почула незнайому мелодію. Дівчинку так зачарувала музика, що вона підійшла до відчиненого вікна і прислухалася.

– Привіт! – мелодія затихла, й усмінене дівоче обличчя з'явилося в вікні.

– Це Ви грали?

– Так. Я – Ольга, ваша нова сусідка. Сподіваюся, мене не сваритимуть за шум.

– Мені дуже сподобалося, зіграйте ще.

Ольга запросила Марійку до себе й зіграла для неї кілька вальсів. Помітивши щирий інтерес дівчинки, запропонувала навчити її виконувати просту мелодію.

Повернувшись увечері додому, Марійка ще чула музику у своїй голові.

– Мамо, я теж тепер маю колекцію, – звернулася до неньки.

– І яку ж?

– Я збиратиму мелодії. Наша нова сусідка вчитиме мене їх грати.

Так почався довгий і захопливий шлях Марійки до музики.

Лесик і Метелик

Олена Скуловатова

Художниця: Катерина Максименко (dreamy_weasel)

Лесику подобається доглядати квіти. Щойно прокинеться, відчиняє двері на терасу й біжить у садок. Дбайливо поливає кожну квіточку, прибирає зів'яле листячко й сухі бутони. На прощання щасливо усміхається своїй барвистій клумбі.

Того липневого ранку Лесик, як завжди, вийшов у сад. На траві блищали крапельки роси, в яких веселковими барвами відбивалося буйне цвітіння пеларгоній. І раптом хлопчик помітив незвичайну квітку. Дістав з кишені телефон, щоб сфотографувати, а вона спурхнула догори.

– Привіт, метелику, – розсміявся Лесик.

– Вітання тобі, садівнику, – метелик зробив коло над головою хлопчика. – Я шукаю одну чарівну квітку.

– У мене їх багато, – вдоволено повідомив хлопчик.

– Так, але мені потрібна особлива. Вона дуже яскрава і схожа на мене, – повідомив метелик.

Хлопчик замислився. Він перебирав в уяві квіти, але жодна не нагадувала метелика.

Мама покликала пити чай із млинцями, тож юний садівник попрощався й побіг на терасу. Там стояли великий стіл і зручні стільчики. Лесик намастив млинець вишневим варенням, зверху густо намазав сметану.

– Хоч тарілку візьми, – розсміялася мама й підсунула йому блюдечко.

Лесик саме розкрив рота, щоб відкусити млинець, і

застиг: з охайного білого блюдечка на нього дивилася квітка, один в один схожа на метелика.

– Мама, як вона зветься? – тицьнув пальцем у малюнок.

– Ти про орхідею? Стій! Куди побіг! – ненька гукнула вслід сину, який уже мчав у садок.

Лесик добіг до клумби й погукав:

– Метелику! Метелику! Я знайшов твою квітку!

Але ніхто не відповів. Хлопчик зітхнув і вирішив, що виростить вдома сад орхідей, і тоді метелик обов'язково до нього прилетить.

Міжнародний день конюшини

Олена Скуловатова

Художниця: Марія Каменська

Маленька Ладуся вважала, що сон – це так довго й нудно, що краще й не лягати. Вона ховалася під ковдрою і гралася.

– Доню, вилазь, – мама почала сердитися. – Годі вже, завтра рано вставати.

– Навіщо? – почулося з-під ковдри.

– Бо ж свято.

– Яке таке свято? – кудлата голівка дівчинки висунулася назовні.

– Міжнародний день конюшини, – сказала мама перше, що спало на думку.

– А що треба робити на цьому святі?

– Ти лягай, а я розповім.

Мама присіла на краєчок ліжка. Ладуся вмостилася зручненько і приготувалася слухати. Мама почала вигадувати.

«Це сталося давно. Маленька ящірка грілася на сонечку й думала про смачних мух, яких вполює ввечері. Раптом до каменя підійшов хлопчик, у руках він тримав палицю.

– Ось тобі, зелена потворо! – замахнувся палицею на бідолашну ящірку.

На щастя, вона встигла втекти й забитися в щілину. Хлопчик покрутився біля каменя і пішов, а ящірка засумувала.

– Зелена потвора, зелена потвора, – повторювала ображено.

Її почув кактус, що ріс неподалік.

– Не сумуй, маленька, – промовив, – я теж зелений і комусь можу здаватися потворним.

– Мені вас так шкода, – сказала ящірка й підбігла ближче.

– Ти добра, дякую. Хоча я, зізнатися, зовсім не засмучуюся з того, яким є. Он і яблука зелені, і трава, і очі в очеретяного кота. А потворність – вона у вчинках.

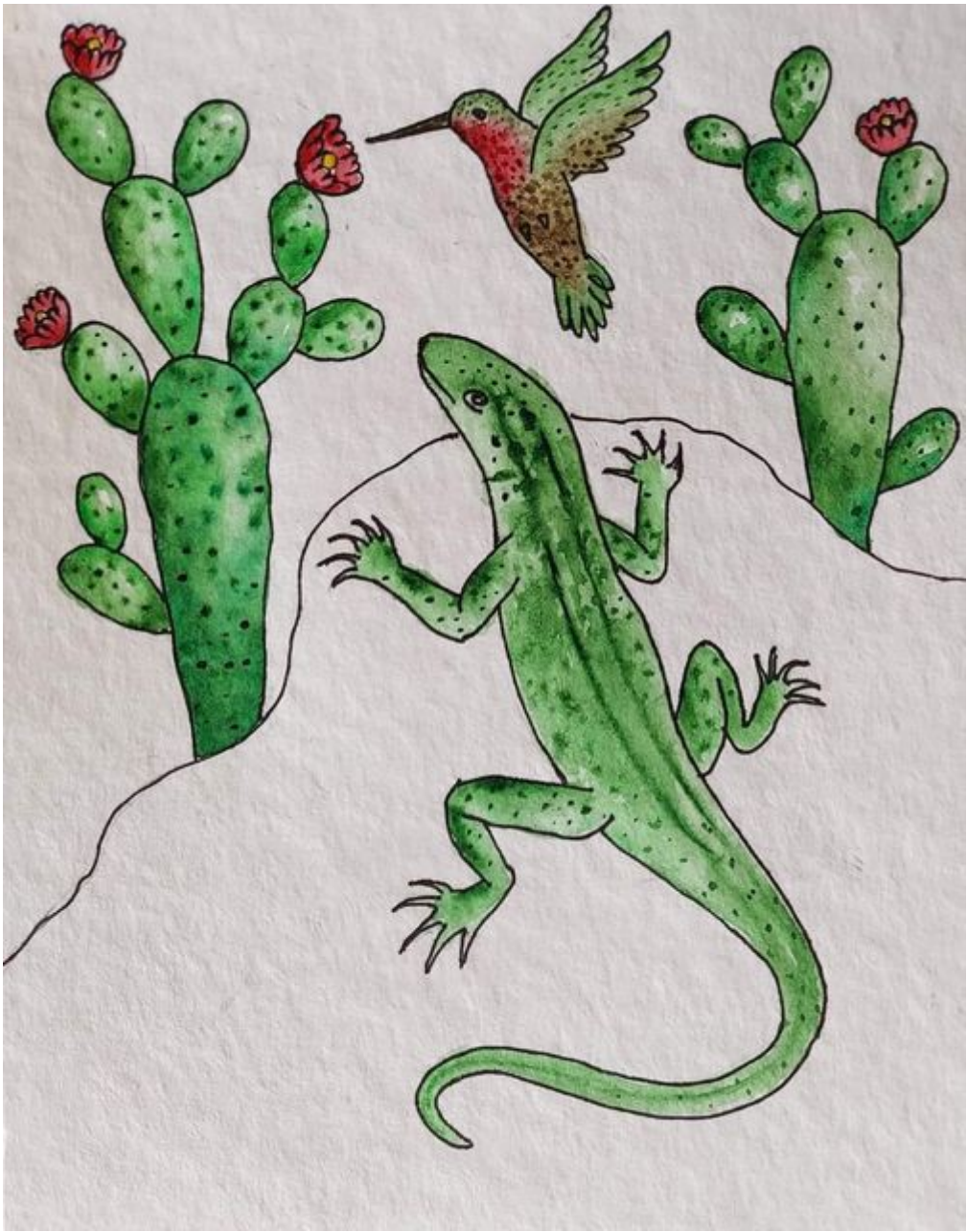
У цей момент до великої червоної квітки, яка прикрашала вершечок кактуса, підлетіла колібрі.

– Ого, які красуні Вас помічають! – захоплено вигукнула ящірка.

– Так, бо я залюбки ділюся з ними нектаром; а це важливіше, ніж те, що я зелений і колючий.

– Як гарно ви сказали! – промовила ящірка і, щаслива, побігла у своїх справах».

Мама зупинила розповідь. Вона намагалася додумати, чому ж завтра Міжнародний день конюшини. Проте Ладуся вже міцно спала. Ненька поправила ковдру, прибрала неслухняне волосся за вушко донечки й поцілувала її в щічку. Ніч довга, мама ще вигідає щось до ранку.

ГНОМ

Марія Солтис-Смирнова
Художниця: Наталія Селіхова

Ручка дверей повернулася, і на порозі будинку з'явився гном.

– Жовтий колір їм не подобається, червоний і зелений лиш подавай! Ну, побачимо.

Він узяв жовту лійку з намальованими орхідеями й кинувся поливати свій міні-садок, у якому росли жовті лілії, братчики, соняшники, звіробій...

Після поливу гном весело намугикував пісню, а небо затягували сиві хмари.

– То хай і без сонця, і без метеликів та бджіл спробують пожити.

Після цих слів здійнявся такий вітер, що всі лісові мешканці позачинялися в своїх хатинках.

Хмари проносилися одна за одною: сива, темніша, майже чорна. Але дощу не було, птахи не співали, метелики й інша комашня не літали.

Сумно. Навіть гном засумував на третій день. Він задзвенів крихітним дзвоником на ковпачку і тільки хотів заспівати, як у двері постукали.

На порозі зібралися всі лісові мешканці.

– Зупини цей вітер. Ми знаємо, що ти можеш.

– Ви забули, що жовті не лише мої квіти, а й метелики, бджоли, навіть сонце жовте. А як прожити без нього?

– Пробач нам. Цей колір у лісі так само потрібний, як і інші.

І гном заспівав:

– Вітер тихо завивав,
У небі хмару підганяв,
Та втомився і на сонечку приліг.
І метелик, і бджола
Вітру пісню заспівали –
Колискову! Не про сніг!

Тої ж миті вітер вщух, а з-за хмар вийшло сонце.
Яскравіше забуяли жовті квіточки, над якими одразу ж
залітали метелики.

І всі в лісі раділи їх поверненню.

Не кактус

Марія Солтис-Смирнова
Художниця: Наталія Гармашова

Того ранку маленькій зеленій конюшині наснилося, що вона – велетенський зелений кактус десь серед Мексики. Повз неї пролітають малесенькі колібрі, чомусь теж зелені, швидко махають крильцями, втамовують свою спрагу і вирушають далі. А з блакитного неба безжально пече сонце.

Конюшинка прокинулася і роззирнулася. Де-не-де на небі виднілися легкі, пухнасті хмаринки, а зелене поле хвилював легкий вітерець. Замість маленьких зелених колібрі довкола літали барвисті метелики. Так приємно було спостерігати, як прокидається сонце й заливає промінням поле: спочатку краєчок, далі світло шириться й шириться...

– Не яблуко, але й це підійде, – перервала її роздуми невеличка зеленкувата ящірка.

Вона вже думала відкусити один з трьох листочків конюшинки. Але та запропонувала:

– То, може, пошукаєш яблуко? Або, краще, великий та смачний кактус?

Ящірка зупинилася, хвилинку подумала – і поплазувала в той бік, звідки прибігла.

А конюшина продовжила милуватися полем. Ним

якраз мандрував легкий вітерець, а за ним на запах квітів зліталися бджоли й метелики. Конюшинка не одразу й помітила, що її ніжно-рожеві пелюстки розкрилися назустріч сонцю.

Їжачок-спортсмен

Марія Солтис-Смирнова
Художниця: Світлана Аітова

Їжачок Колючка підіймав гантелі. І хоч вони були невеличкі, колючий спортсмен аж захекався.

– Ще раз! Ще раз!

Тренер Вовчок і собі присідав на траві поруч.

– Краще б я черешні наївся, – мріяв їжачок пошепки.

– Що-що? На канат піднявся? – перепитав з усмішкою вовк. – Організуємо!

Він помчав через галявину до великої сосни, але перечепився за забутий кимось червоний м'яч. Копнув його спересердя високо вгору. Але не розрахував, і м'яч знову впав під ноги.

– Та що ж таке?!

– Перетренувався, – сказав Колючка й поклав гантелі в спеціальний ящик. – Або перегрівся. Бач, як пече.

Він збирався віднести в ящик і м'яч. Зробив до нього крок, другий. Раптом прямо перед їжачком з'явився єнотик Бо з червоним перцем, підхопив м'ячика й пішов далі в бік джерела, наспівуючи:

– Мав я перець, тепер два.

Буде в мене смакота.

А високо на великій сосні з лісового годинника зозулька кувала про закінчення тренування, поки Вовчик наздоганяв єнота, щоб повернути м'яч.

Ключ

Авторка: Марія Солтис-Смирнова

Художниця: Марія Грибівська

Під корою тисячолітнього дуба вже було вдосталь пустих місць, які люди називали дуплами. В одному з них влаштував собі хатинку трохи молодший за дерево Ворон.

Вранці він чистив своє пір'я, а потім летів у місто до людей.

У Ворона була почесна місія – він підтримував вогонь міської злагоди й рахував іскри, що розліталися довкруг. За

день мало бути не менше тисячі іскринок. Але якщо їх ставало хоча б на п'ять більше, втомлений доглядач не встигав подивитися, куди вони летіли.

Одного разу Ворон уже збирався накрити полум'я захисним ковпаком. Але у вогонь впав справжній ключ.

Звідки він? Хто його кинув? Навіщо? А скільки іскринок-емоцій підняв ключ? Пернатий доглядач аж розгубився. Оце загадка. Він обережно витяг ключик з полум'я.

У той час над площею на високій вежі сиділа Ворона і плакала. Цей ключ – єдине, що залишилося від її старої домівки, яка розвалилася від старості в сусідньому місті. І що робити далі, Ворона не знала. А тепер ще й ключ загубився.

Раптом вона побачила, як її втрата блиснула в чужих лапах. Метнулася вона вниз і побачила старого Ворона.

– Пробачте, можете повернути мені мій ключ?

– То це ви переполошили все місто? – трохи роздратовано почав великий чорний птах. – Я тепер не знаю, куди і скільки іскринок розлетілося.

– Всі вони піднялися вгору й погасли від холоду. Якби й моя туга за домом так згасла.

Старий Ворон не розгубився:

– Пропоную бути моєю сусідкою.

І вони полетіли до старого дуба.

Неслухняна пір'їна

Авторка: Марія Солтис-Смирнова

Художниця: Аніта Коломієць

Синє перо на хвості не лягало, як треба. Хвиляста папуга Мелодія намагалася і так його встромити, й інакше, але без бажаного результату.

– А щоб тебе! – смикнула вона спересердя. – Станеш окрасою диванної подушки.

Мелодія крутилася біля дзеркала, та дивна пір'їна не піддавалася. Тоді пташка вилетіла з клітки і всілася на розгорнуту книжку:

– Може, тут щось корисне знайду?

Але на сторінках були намальовані лише ягоди. І коли папуга побачила улюблену чорницю, все її пір'я від

задоволення розправилося.

– Ідеально, – зраділа Мелодія.

Вона згадала, що вранці захувала собі кілька сушених ягідок, і полетіла по них до клітки.

Загадка для Кавової Феї

Окасана Курійокі

Художниця: Наталія Селіхова

Літо для Кавової Феї почалося з загадки, яку старанно приготували Косарик із хлопчиком. Друзі полюбляли розважитися, поки дорослі ходили по своїх дивних справах.

– Здаєшся? – потирав свої довгасті лапки Косарик, який сидів на стелі кухні.

Цього разу його шифр було неможливо розгадати. Хлопчик уже лічив хвилини на годиннику, бо також мріяв перемогти крилату подругу.

– Я ще маю час, не заважайте. – промовила фея.

Її погляд ніби випалював кавові зерна, складені Косариком та хлопчиком на столі в три слова: кора, перо, ключ.

Тиша тривала десять хвилин, поки фея не стала скидати зі столу зернятка кави. Косарик уже почав дрімати на стелі, та схаменувся і ледь не впав у горнятко з кавою, яке зранку залишила мама хлопчика. «Невже здогадалася?!»

Кавова Фея вже встигла повикидати парні букви з трьох слів, тож на столі залишилося дивне «апелюч». Далі її думки стрибали настільки швидко, що пилок на крильцях від помахів почав перетворюватися на іскри. Ще мить – і Кавова Фея злетіла на верхню полицю, дісталася чашки з намальованим сонцем і стрибнула в неї. До друзів вона повернулася з блискучою усмішкою і клаптиком паперу, на якому рукою хлопчика було написано: «Ми відправляємося в подорож».

– Як ти здогадалася? – Косарик був вражений і трохи

засмучений.

– Зрозуміти, що потрібно викинути парні букви, було найважче. А далі я здогадалася, що «апелюч» складається лише в слово «палюче», а це ж сонце. Тоді я одразу згадала улюблену чашку хлопчика.

– Тебе неможливо заплутати! – дивувалися друзі.

Вони сіли разом обговорювати майбутню подорож до Луцького замку. Літо обіцяло бути пригодницьким.

Кавова Фея: подорож почалася

Окасана Курійокі

Художниця: Жанна Килянська

Друзі вирушили в подорож великою компанією: тато з мамою, хлопчик з Кавовою Феєю та Косариком. Усім хотілося якнайшвидше побачити замок, але дорога до Луцька була довгою. Автобусом мандрівники дібралися до Вінниці, а ввечері сіли на потяг.

Хлопчик заснув, щойно поклав голову на подушку, а його таємним друзям довелося сидіти у закритій коробці з зображенням зеленого кактуса. Косарик спокійно переносив тисняву, а ось для Кавової Феї то було надскладне випробування, бо тримати крильця зімкненими довше, ніж читається одна казка на ніч, вона не могла. А в коробці довелося сидіти більше восьми годин.

На світанку потяг прибув до Луцька. Мама з татом зібралися, розбудили синочка і всі разом вийшли з вагона. Хлопчик розумів, що його друзям час на свіже повітря, тому попросився на галявину, де росла соковита конюшина. Він розкрив рюкзак, дістав коробку й випустив мандрівників. Кавова Фея стрімко злетіла, ледь торкнувшись травички.

– Ой, що це було? – налякалася мама.

– Мабуть, трав'яна ящірка, – схитрив хлопчик.

А Косарик мовчки милувався красою дивовижної споруди з арковими вікнами та баштою посередині. Невже це вже замок?

Кавова Фея насолоджується пригодами

Окасана Курійокі

Художниця: Аніта Коломієць

Годинник на башті показав дванадцяту. Хлопчик з батьками встигли підкріпитися в кафе, а Косарик – дізнатися, що він милувався не замком, а будівлею вокзалу.

Де ж ділася Кавова Фея? Вона наліталася, сіла на дерево й одразу розгледіла на ньому соковито-червоні ягоди.

– Черешня!

Кавова Фея хотіла відірвати апетитну знахідку, але та виявилася важкою гантеллю. Довелось застосувати зуби. Фея вже кілька хвилин голосно хрумтіла соковиту черешню, та її щастю прийшов кінець. Величезний червоний м'яч розміром з наплічник п'ятикласника вдарився в тендітне тільце.

– Славко, ти так буцнув, що листочки посипалися!

– Та хіба один відірвався, – хлопець підібрав свого м'яча і продовжив гру з другом.

Кавова Фея і була тим листочком. Вона лежала на траві й відчувала себе ледь живою. Так погано їй було хіба в день, коли вона відкусила червоний перець, який колись виростила мама хлопчика на підвіконні. Прийти до тям тоді їй допоміг Косарик, напоївши подругу кавою. А хто врятує тепер?

Кавова Фея: не рятувальна операція

Окасана Курійокі

Художниця: Юлія Петренко

Побігавши всіма переходами між вежами, хлопчик нарешті всівся на кам'яну плиту поблизу величезної корони та задер голову, щоб роздивитися В'їзну вежу. Думки про

подругу не полишали його, тому погляд мимоволі вишукував знайомі крильця. Косарик стукав лапками по рюкзаку, бо від смутку не міг знайти собі місця.

Що ж сталося з Кавовою Феєю, яка зникла ще на вокзалі? Вона лежала на траві під черешнею. Її дуже хотіло врятувати мишеня Плямка, але його випередила зграя замкових щурів, які від вокзалу сліdkували за феєю.

Одноокий ватажок Колекціонер мав звичку викрадати екзотичних істот. А тримав він бідолашних... у стінах замку. Їхня товщина сягала трьох метрів, тож було де наробити прихованих ходів. Саме туди щури віднесли Кавову Фею – нову прикрасу Колекціонера. Вона була настільки знесиленою, що заснула на книзі з темно-синьою оксамитовою обкладинкою, яка стала чудовою подушкою для бранки.

Прокинулася фея від знайомої мелодії «Біла хата, синє небо», яку біля неї наспівував ультрамариновий папуга з оченятами-чорницями.

– Мені треба вибиратися звідси!

Кавова Фея: розбитий сувенір

Окасана Курійокі

Художниця: Марія Каменська

Кавова Фея озирнулася навколо і згадала події, які привели її до таємного сховку щурів. Папуга розповів їй усе, що знав про Колекціонера. Виявляється, ватажок щурів продовжував справу своїх пра-пра-пра і ще з тисячу разів пра-пращурів. Уся його величезна родина зносила до стін найкоштовніші речі ще за часів життя Любарта Гедиміновича – короля і першого власника замку.

Кавова Фея підвелася зі старовинної книги, вкритої оксамитом, і прислухалася. Вона почула тоненький писк і шурхіт. Із пісочної стіни з'явилося мишеня, яке знайшло таємні двері з золотаво-дубовою ручкою.

– Привіт, я Плямка, якщо забула. Треба рятуватися, поки щури зайняті обкраданням туристів.

Мишеня дивилося то в кавові очі феї, то в гудзики-чорниці папуги.

– Веди нас! – фея обтрусилася золотим пилком, щоб набрати швидкість і зробити всіх малопомітними.

На вулиці мама милувалася новою покупкою з сувенірної крамниці. Та недовго, бо її тарілка, вся в жовтих орхідеях, раптом упала й розбилася на друзки. Причиною цьому стала компанія друзів, яка зі швидкістю світла вилетіла з отвору в стіні.

***

Крім замку, мамі Луцьк запам'ятався величезним золотавим метеликом, який розбив її сувенірну тарілку. Татові сподобалася соковита черешня. А хлопчик з друзями ще довго обговорювали таємницю замкових скарбів Колекціонера.

Тарілка каші

Ольга Денисенко, Тетяна Денисенко

Художниця: Світлана Аітова

Кличе донечку матуся
Снідати до столу:
«Поспішай скоріш, Катрусю,
Каша вже готова!»

Катя дивиться в тарілку:
«Кашу я не хочу!
Хочу печиво, зефірку,
Шоколадку й пончик!»

«Цирк не буде нас чекати,
Тож давай скоренько!»
«Хочу тістечка, цукати,
Кекс і карамельку!»

Далі мама каже Каті,
Гладячи голівку:
«Ця тарілочка насправді –
Чарівна тарілка.

Коли ти з'їси всю кашу,
Щось на дні побачиш!»
«Добре, з'їм, якщо так кажеш...»
«Їж, поки гаряча!»

Раз, два, три, чотири... дев'ять.
«Мамо, подивися,
От так диво! Там метелик!»
А він – пурх – і звився!

Покружляв, призупинився,

Потім сів на двері
І умить перетворився
В квітку орхідеї.

«Мамо, в мене ідея!»
«І яка ж, дитинко?»
«Подаруймо орхідею
Фокуснику в цирку».

На арені акробати,
Мавпи та ведмеді,
Потім вийшли в пишних бантах
Клоуни кумедні.

Ось один під бризки сміху
Потягнув мотузку –
І метеликовий вихор
Вилетів з-під хустки.

«Мам, який же клоун Няшик
Вранці був голодний,
Що зміг з'їсти стільки каші
З тарілок сьогодні!»

Добрі слова

Ольга Денисенко

Художниця: Arphe Art

– А у нас від добрих слів
Кактус в горщику розцвів,
І колібрі прилітала
За краплинкою нектару,
В неї дуже гарний спів.

– Я теж хочу, я теж хочу
Чути пташечку співочу!
Та в моєму горщику –
Тільки стеблик зморщений.

– А іще від слів добра
Наша яблунька стара
Нам дала врожай хороший –
Стиглих яблук повний кошик
Й три повнісіньких відра.

– Я теж хочу, я теж хочу,
Щоб і мій вродив городчик,

Але в мене дерево
Третій рік без зелені.

– А іще до доброти
Всі ідуть, як до води!
І до нас, наче по воду,

В'юнка ящірка приходить,
В конюшині он сліди.

– Я теж хочу, я теж хочу,
Щоб і в мій прийшла садочок!
Але в мене у саду
Тільки оси лиш гудуть!
Зрозумів! Тепер не стану
Я вживати слів поганих!
Буде й в мене все цвісти
З добрим словом золотим!

Відро черешні

Ольга Денисенко

Художниця: Дар'я Сердюк

Непосидючі, аж біда,
Єгорка та Олежка.
– Хто з нас закине м'яч на дах –
Тому відро черешні!
– Давай? – Давай! – Тож, почали!
Летить червоний м'ячик
Угору, потім в кавуни –

Олежчина невдача.

– Ха-ха! Мазило! Хто так б'є?

Дивись і вчись, як бити!

Червоний м'яч летить уверх

І падає на квіти.

– Ха-ха! Я бачу мазія!

– Ні, я тепер не здамся!

– Сьогодні поки нічия,

Продовжимо вже завтра

О восьмій ранку.

– Ну давай!

На тому й розійшлися.

– Ну-ну, Єгорко, постривай!

– Олегу, не хвалися!

Пішов Єгор, не спить, не їсть,

Узяв важку гантелю

Й качає біцепси собі,

Червоний, як пательня.

А друг Олег налив борщу

Повнісіньку макітру

І уминає досхочу,

Щоб м'язи наростити.
Що ще? Аджику, сала шмат,
Червоний гострий перець,
Часник, гірчицю і шпинат...
– Ох, пузо як розперло!

До ранку наш Єгор качавсь,
Олежка їв до рання,
І на годиннику вже час
Подальшого змагання.

– Ой-йой-йой-йой! Як все болить –
І рученьки, і ніжки!
Ой-йой! – і впав у тую ж мить
Знесилений на ліжку.

– Ой-йой, поїсти я лихач! –
Олежка ледве диха:
Розперло пузо, як той м'яч,
Побачить хто – потіха!

Проміння тепле сонце лле,
Світ обіймає блиском.
Лежить Єгор, лежить Олег –
Неможеться хлопчиськам.
І поки шибеники ці
Одужували в ліжках –
Черешню з'їли горобці,
А м'яч прогризла мишка.

Дощик

Ольга Денисенко

Художниця: Ольга Денисенко

Стало раптом гучно-гучно,
Злива мандри почина,
Іскра-блискавка, як ключик,
З неба дощик відчиня.

І краплинки-намистинки,
Як справжнісінький горох,
Без зупинки, без зупинки
Поливають наш город.

Люблять квіти дощик пити,
Тягнуть стеблики тугі,
Хочуть листячко умити
Всі рослини навкруги.

Навіть висхла груша-дичка,
Що стоїть коло двора,
Любить дощику водичку,
Щоб подихала кора.

Жвавий дощик став тихішим,
Заглядає у вікно
І по шибці щось там пише,
Мов по аркушу перо.

Що за загадку він хоче
Загадати дітворі?
Не вщухай, веселий дощик,
Ми радіємо тобі!

Мовчазний папуга

Ольга Денисенко

Художниця: Марія Каменська

Наш Тарас купив папугу:
Сині крила, синій чуб.
Каже: «Будеш мені другом!
Розмовлять тебе навчу!

Як мені тебе назвати?
Кеша? Ні, таких багато.
Кузя? Так собі ім'я.
О, назву тебе Ілля!

Ну давай, Ілле, балакай,
Говори мені “привіт!”».
Той мовчить, як з переляку,
Ухопивши дзьобом дріт.

«На, поїж хоча б чорниці!»

Птах повів маленьким крильцем,

Повернувся до кута.

От же ж, пташка не проста!

«Ну й сиди собі, як бука,

Недолуго пір'яна!»

Увімкнув FM і слуха,

Як мелодія луна.

Взяв з книжкової полицки

Книгу «Півник і лисичка»,

У казковий світ пірнув –

Так і вечір промайнув.

Тепла ковдра і подушка

Кличуть хлопчика до сну.

«На добраніч, мій папужко!

Завтра вчити знов почну!»

Тиша. Ніч пливе над світом.

І дорослі сплять, і діти.

Раптом наш Ілля-мовчун
Видав спів – весь дім почув!

Всі прокинулись сусіди:
«Неподобство! Ми ж спимо!»
«Сил немає вже терпіти!»
«До поліції здамо!»

А папуга галасливий
Заспівав, піднявши крила:
«Сало їм, на салі сплю,
Бо я так його люблю!»

От папуга так папуга!
І відтоді повсякчас
Лиш з навушниками в вухах
Слуха музику Тарас.

Лісовий помічник

Ганна Должек

Художниця: Катерина Максименко

Зулько жив на великій лісовій галявині. Він був оранжевий, з короткими лапами, довгим хвостом і п'ятьма очима. Його ніхто не бачив, бо Зулько був крихітним, меншим за жолудь. І була у нього мрія – підрости та піклуватися про ліс.

Одного літнього дня Зулько знайшов у лісі невідому ягоду. Він відважився її скуштувати. Раптом Зулько відчув, що росте. Від однієї ягідки він збільшився до розмірів зайця. Проковтнув ще одну – став розміром з вовка. Зулько кинувся збирати чарівні ягоди. Через годину він знову зменшився, але вже знав, як йому підрости.

Тепер його мрія здійснилася – Зулько міг підростати й допомагати лісовим мешканцям. От тільки слід було придумати, як зберігати і вирощувати чарівні ягоди.

Спати хочуть усі

Ганна Должак

Художниця: Катерина Максименко

У вітальні на столі, під лампою, стояла маленька чашка. Вона була жовта, з квіточками. Раптом на стіл стрибнув білий котик. Він хотів лягти під лампою, щоб трохи погрітися, але побачив чашку і здивувався.

– Агов, ти хто? І що робиш під моєю лампою? – нявкнув він і торкнувся чашки лапкою.

– Я чашка. А стою тут, бо мене забула моя хазяйка, її звуть Оля. А ти хто?

– Я котик Пушок. І здається, у нас одна й та сама хазяйка.

– А для чого тобі лампа? – спитала чашка.

– Ой, це дуже хороша річ, я під нею лежу та гріюся. І тут мені завжди сняться найкращі сни про смачних мишенят.

– Сни... – замріяно повторила чашка. – Мої сестри зараз теж сплять у кухонній шафі. І мабуть, їм сняться гарні сни про чай з малиновим варенням чи про молоко з медом, чи про кисіль з вишень.

– А ти спи тут, під лампою, замість мене, – запропонував Пушок.

– Не можу, – ще сумніше зітхнула чашка.

– Чому? – здивувався кіт.

– Розумієш, ми, чашки, не можемо спати ніде, крім кухні. Та ще й немиті!

– Ой! – злякався кіт. – То що ж з тобою робити? Хіба ж можна не спати?

– Доведеться чекати, поки Оля або її батьки про мене згадають.

– Так це ж можна аж до самісінького ранку чекати, – промовив обурено Пушок. – А зранку тобі знову працювати.

– Нічого не вдієш, – сказала чашка.

Пушок почухав за вушком, вилизав хвостик і раптом привітно замурчав:

– Я знаю, що робити. Я тобі допоможу!

І він пострибав у кімнату хазяйки. Оля вже лежала в ліжечку та слухала казку, яку читала мама: «Раптом принцеса перетворилася на голубку і вилетіла з палацу».

Котик стрибнув Олі на ковдру і голосно нявкнув.

– Ой, котику, тпрусь! Не заважай мені слухати казку, – зашепотіла дівчинка і зіштовхнула його з ліжка.

Але Пушок не здавався. Він знов повторив свій стрибок, нявкнув і потерся об Олину руку. А потім зіскочив на підлогу і знов нявкнув, уже біля дверей.

Мама відклала книжку, подивилася на кота і звернулася до дівчинки:

– Олю, схоже, він хоче тобі щось сказати.

– А що?

– Не знаю. Ти його вечерєю годувала?

– Так, – відповіла Оля.

Кіт знов підійшов до ліжка, сказав щось котячою

мовою, потім відбіг до дверей і повторив своє муркотіння.

– Здається, Пушок тебе кудись кличе, – здогадалася мама.

– Доведеться перевірити, – зітхнула Оля і вилізла з-під теплої ковдри.

А Пушок уже був в коридорі і там дуже голосно нявчав. Оля пішла за ним. Кіт привів її у вітальню, підвів до столу і прудко заскочив на нього. Він став якраз біля чашки і потерся об неї.

– Ой! – скрикнула дівчинка. – Це ж моя чашка! Я дивилася мультики і пила молоко, а потім поставила чашку на стіл і забула про неї. А бідний Пушок не може тепер полежати на своєму улюбленому місці.

Дівчинка взяла чашку, віднесла її в кухню, вимила і поставила на місце. А потім побігла знов до своєї кімнати дослуховувати казку. Пробігаючи біля столу, вона помітила, що котик улігся і вже дрімає під лампою.

Вночі, коли всі спали, Пушок прийшов у кухню й тихенько погукав:

– Жовта чашко, ти спиш?

– Намагаюся, – позіхаючи, відповіла чашка.

– А який сон тобі сниться?

– Про полуничний компот. Це дуже рідкісний сон, тому, будь ласка, не заважай.

– Ну, то добраніч тобі, чашко!

– І тобі добраніч, котику!

Чому Миколай не прийшов?

Ганна Должак

Художниця: Катерина Максименко

Іринка і Костик разом ходили до дитячого садочка. Вони були хорошими дітьми: батьків любили й поважали, виховательку свою, Людмилу Василівну, слухали, з дітьми дружили. А те, що були жваві та непосидючі, – так то всі діти такі. А ще вони дуже любили свята.

Якось Іринка спитала маму:

– Мамусю, а скоро день Святого Миколая?

– Через місяць, доню.

– Мамо, як ти думаєш, мені Миколай принесе подаруночок?

– Поки що рано загадувати, але схоже на те.

Ці слова дівчинку заспокоїли, і вона пішла грати з ляльками.

За день до свята в садочок привезли килимки до ліжечок. Вони були з різними візерунками. Вихователька дозволила дітям обрати ті, що їм до вподоби. Костик узяв собі килимок із жовтою машинкою, а Іра побачила килим з чудовими маками. Але, крім Іринки, цей килимок побачила Марійка і теж поспішила до нього. Та Іринка була швидшою, тому вхопила його першою. І на слова Марійки, що їй теж сподобався цей килимок, Іринка відповіла:

– Але ж я перша його взяла!

Марійка зітхнула і пішла вибирати собі інший. Та весь день вона була засмученою. Іринка розуміла, чому Марійка невесела, але милувалася килимком біля свого ліжка.

Вранці на день Святого Миколая діти в групі обговорювали свої подарунки.

– Мені Святий Миколай приніс печиво й цукерки, – повідомив Стасик.

– А мені – м'якого віслючка, – похвалилася Ніна.

– А я під подушкою знайшов нову книжку, – не відставав Костик.

– Мені Святий Миколай залишив нові рукавички, – сказала Зоя. – Я в них сьогодні в садок прийшла.

– А що він тобі приніс? – спитав Костя Іру.

Іра кліпнула очима і заплакала.

– Нічого! Розумієш, нічого! Ані подарунка, ані різочок.

Що це значить?

– Не знаю, – чесно відповів Костик. – Так же не має бути: або іграшка, або різки – інакше не буває.

– І я так думала, – зітхнула Іринка. – А виявляється, буває. І що тепер мені робити? Я ж весь рік себе гарно поводи́ла.

– Слухай, а може, Миколай просто ще не встиг до тебе? – спробував утішити подружку хлопчик.

– Ага, до всіх встиг, а до мене ні. Я що, на Місяці живу?

На це Костик не знайшов, що сказати.

Увесь ранок Іра була зажурена і навіть після обіду, в тиху годину, одразу погодилася спати. Вона роздягнулася, поставила свої капці на килимок і сіла на ліжку. Раптом їй в голову прийшла одна думка. Дівчинка знову взулася, взяла свій килимок і пішла з ним до Марійчиного ліжка.

– Машуню, тобі ще подобається цей килимок? – спитала вона.

– Так, – відповіла Марійка трохи здивовано. – А що, тобі вже набрид?

– Та ні, не набрид. Але ти, мабуть, його більше хотіла. Мінняймося: ти мені свій, а я тобі цей.

– Згода! – Марійка аж засяяла. – Дякую тобі, Ірусю.

– Нема за що, ми ж подруги, – сказала Іринка і пішла знов до свого ліжка. Їй наснився гарний сон, і настрої після сну був чудовий.

А коли Іра повернулася додому, на її ліжку лежав пакетик від Святого Миколая, а в ньому були нові гарні резинки для Іринчиних косичок.

Пензлик та синій папуга

Вікторія Манойленко

Художниця: Ірина Залюбовська

– Прокидайся вже, ледащо! – почув Пензлик крізь сон знайомий голос господині будинку.

Він відкрив очі та, щоб не отримати стусанів, швидко зліз із ліжка. Хлопчик гарно малював і був дуже худеньким, тому люди прозвали його Пензликом. Він жив у прийомній сім'ї, яка немовлям знайшла хлопчика біля дверей свого дому у візочку з яскравими візерунками. З того часу минуло сім років. Візочка вже не було, залишилася лише подушка з синім папугою, на якій Пензлик і досі спав.

Кожного ранку хлопчик ішов просити милостиню на головну площу Загубленого містечка. Школи там не було, і діти або вчилися ремісництву у своїх родинах, або жебракували. Усі гроші Пензлик віддавав прийомній сім'ї, в якій батько був моряком і зник у далеких краях кілька років тому.

Родина мала ще рідного сина Свиника, старшого за Пензлика. Той днями вештався площею та забирав у хлопчика гроші. Пензлик не міг купити ні паперу, ні олівців. Він мав лише невеличку чорну дощечку та білу крейду, якою малював. Дощечка була лише одна, і щоб зробити новий малюнок, доводилося стирати старий. Від цього у Пензлика в душі лунала сумна мелодія.

Сьогодні вранці хлопчик знову побіг на площу. Він там так захопився малюванням, що не помітив, як хтось тихо підійшов до нього. Чиясь рука торкнулася волосся і ніжно погладила голову. Пензлик підняв очі й побачив перед

собою жінку, яка тримала книгу. Незнайомка дала хлопчику монетку, глянула на дощечку і сказала:

– Яка гарна робота! А папугу можеш намалювати?

– Можу, – відповів хлопчик і взявся до роботи. Папуга вийшов таким, як на подушці, тільки білим.

– Ось, дивіться, – сказав хлопчик.

Але жінки вже не було. Проте поруч радісно рохкав Свиник, який прийшов забрати гроші. І тут раптом намальований птах злетів з дощечки, став великим та синім, підхопив Пензлика і поніс високо-високо в небо.

Пензлик у Країні орхідей

Вікторія Манойленко

Художниця: Ірина Залюбовська

Синій папуга мчав, як літак. Пензлик заплющив очі й міцно тримався за шию птаха. Після кількох хвилин такого швидкого польоту хлопчик з острахом розплющив одне око, потім друге. Він побачив усміхнене сонце, що було схоже на тарілку з сиром, до якої йому вдома навіть наближатися забороняли. Пензлик зітхнув.

Тим часом папуга почав опускатися до якихось будиночків і сів на одному з подвір'їв. Там були високі дерева, на стовбурах яких росли дивовижні жовті орхідеї.

Птах опустил Пензлика на землю й через мить перетворився на жінку – ту саму, яку хлопчик зустрів на площі. Жінка усміхнулася та простягнула Пензлику свою книгу. Він відкрив її й не повірив своїм очам: у ній були всі його малюнки, стерті з дощечки!

– Хіба таке можливо? – запитав хлопчик. – Куди я потрапив?

– Це Країна жовтих орхідей і добрих чарівників. Ти тут народився. Орхідеї завжди дарували нам силу. Але сталося лихо: жорстокий чаклун, який одного дня пролітав над нами на крилах крижаного вітру, випадково випустив свою чарівну паличку. Ти був тоді немовлям і лежав у візочку серед духмяних орхідей. Своєю маленькою ручкою ти спіймав паличку, і вона від теплого дотику розтанула. Чаклун дуже розлютився, схопив тебе разом з візочком і поніс геть звідси. Від холодного подиху чаклуна орхідеї зів'яли, і ми всі втратили чарівну силу на сім років. Ніхто не

міг тебе повернути, але ми знали, де ти: у нас було люстерко, яке показувало все, що з тобою відбувалося. Минув час, орхідеї відродилися. І ти тепер удома.

Жінка відчинила двері в будиночок, і вони з Пензником опинилися всередині. На дивані лежали подушки з синіми папугами.

– Це герб нашої родини, – сказала жінка, – а я твоя...

– Мамо! – крикнув Пензлик і поринув у її обійми.

Зміст

1. Книжкове дерево. Олена Скуловатова	3
2. Загадковий жук. Олена Скуловатова	6
3. Білочка й телефон. Олена Скуловатова	9
4. Андрійко і монстр з телефону. Олена Скуловатова	11
5. Марійчина колекція. Олена Скуловатова	13
6. Лесик і Метелик. Олена Скуловатова	16
7. Міжнародний день конюшини. Олена Скуловатова	19
8. Гном. Марія Солтис-Смирнова	22
9. Не кактус. Марія Солтис-Смирнова	24
10. Їжачок-спортсмен. Марія Солтис-Смирнова	26
11. Ключ. Марія Солтис-Смирнова	27
12. Неслухняна пір'їна. Марія Солтис-Смирнова	29
13. Загадка для Кавової Феї. Окасана Курійокі	31
14. Кавова Фея: подорож почалася. Окасана Курійокі	33
15. Кавова Фея насолоджується пригодами. Окасана Курійокі	34
16. Кавова Фея: не рятувальна операція. Окасана Курійокі	36
17. Кавова Фея: розбитий сувенір. Окасана Курійокі	39
18. Тарілка каші. Ольга Денисенко. Тетяна Денисенко	41
19. Добрі слова. Ольга Денисенко	44
20. Відро черешні. Ольга Денисенко	46
21. Дощик. Ольга Денисенко	50
22. Мовчазний папуга. Ольга Денисенко	52
23. Лісовий помічник. Ганна Должек	56
24. Спати хочуть всі. Ганна Должек	58
25. Чому Миколай не прийшов? Ганна Должек	63
26. Пензлик та синій папуга. Вікторія Манойленко	68
27. Пензлик у Країні Орхідей. Вікторія Манойленко	70